

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نقش انرژی در واگرایی قطر
از
شورای همکاری خلیج فارس

تالیف: علیرضا بیگدلی

- سرشناسه : بیگدلی، علیرضا، ۱۳۳۸-
عنوان و نام پدیدآور : نقش انرژی در واگرایی قطر از شورای همکاری خلیج فارس / تألیف
علیرضا بیگدلی؛ زیر نظر {برای} گروه تاریخ شفاهی رسانه نوید صبح؛
ویراستار مسعود منشوری.
مشخصات نشر : تهران: فرهنگ صبا، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری : ۱۴۰ ص: مصور جدول.
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۹۱-۰۲-۴ : ۱۴۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست : فیا
نویسی :
موضوع : شورای همکاری خلیج
موضوع : Gulf Cooperation Council
موضوع : سیاست انرژی -- قطر
موضوع : Energy policy -- Qatar
موضوع : قطر -- روابط خارجی -- قرن ۲۱ م.
موضوع : Qatar -- Foreign relations -- ۲۱st century
موضوع : قطر - سیاست و حکومت - قرن ۲۱ م.
موضوع : Qatar - Politics and government -- ۲۱st century
شناسه افزوده : گروه تاریخ شفاهی رسانه نوید صبح
رده بندی کنگره : HD۹۵۰۳
رده بندی دیویی : ۳۳۷/۷۹۰۹۵۳۶۴
شماره : ۸۵۴۶۰۶۶
کتابشناسی ملی :
اطلاعات رکورد :
کتابشناسی :

- عنوان کتاب : نقش انرژی در واگرایی قطر از شورای همکاری خلیج فارس
پدیدآورنده : علیرضا بیگدلی
ناشر : انتشارات فرهنگ صبا
زیر نظر [برای] : گروه تاریخ شفاهی رسانه نوید صبح
ویراستار : مسعود منشوری
طراحی جلد : مسعود منشوری
چاپ و صحافی : عرفان
نوبت چاپ : اول - ۱۴۰۰
تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
قیمت : ۱۴۰۰۰۰ ریال
شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۷۹۹۱-۰۲-۴

مقدمه ناشر (سخنی با خوانندگان)

بسمه تعالی

گروه تاریخ شفاهی رسانه نوید صبح پس از انتشار دو جلد «دایره المعارف سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران - دیپلمات های ارشد»، کتاب «دینماسی اقتصادی و فرصت های پیش رو» و کتاب «صدفیر» از انتشار کتاب «آمریکای لاتین در دوره استعماری: آمریکای قبل از کمبوس و دوره فاتحین»، کتاب «نامه ای به خدا»، کتاب «شام آخر چائوشسکو»، «فرهنگ جامع دیپلماتیک»، «نگاهی به چین از درون»، «از پاریس تا پاریس»، «اساسنامه دیوان بین المللی کفیری»، «کنوانسیون مبارزه با فساد»، «حقوق بین الملل از نظر حقوق بشر و کنوانسیون چهارگانه ژنو» و «سفیر مقاومت» حمایت نمود و بزودی کتب جدیدی نیز منتشر خواهند شد.

طی سه سال گذشته بیش از هزار مستند ویدیویی برخط با همکاری گروه تاریخ شفاهی سیاست خارجی و با حضور بیش از دویست نفر از سفرا و معاونین وزرای امور خارجه در رسانه نوید صبح منتشر شده است و در ادامه سیاست تولید محتوا و ثبت تاریخ چهار دهه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، کتب سفرا و دیپلمات های ارشد کشور جهت بهره مندی آیندگان مورد ثبت و ضبط قرار می گیرد.

مسعود منشوری

مدیر گروه تاریخ شفاهی سیاست خارجی

فهرست مطالب

۱۱	فصل اول: نگاه اجمالی به قطر
۱۴	معادلات قدرت در منطقه ژئواستراتژیک خاورمیانه
۱۵	پیشینه
۱۷	روابط هم‌مونیک در منطقه
۱۹	فصل دوم: دیپلماسی و سیاست خارجی
۲۰	دیپلماسی و سیاست خارجی
۲۴	دیپلماسی انرژی و سیاست خارجی
۲۷	مبانی دیپلماسی انرژی
۳۲	دیپلماسی انرژی و منافع ملی
۳۴	سیاست خارجی توسعه‌گرا
۳۴	'اهمیت سیاست خارجی توسعه‌گرا'
۳۴	ویژگی‌های سیاست خارجی توسعه‌گرا
۳۵	عوامل سیاست خارجی توسعه‌گرا
۳۵	رابطه توسعه و سیاست خارجی توسعه‌گرا
۳۵	الزامات سیاست خارجی توسعه‌گرا
۳۶	نقش سیاست خارجی در تعیین الگوهای توسعه صنعتی
۳۷	استراتژی‌های توسعه‌ای برای سیاست خارجی توسعه‌گرا
۳۷	تاکتیک‌های عملیاتی کردن استراتژی‌های توسعه‌ای برای سیاست خارجی
۳۸	اولویت‌های سیاست خارجی توسعه‌گرا
۳۸	دیپلماسی توسعه‌ای
۳۹	دیپلماسی اقتصادی و ویژگی‌ها
۴۰	دیپلماسی اقتصادی توسعه‌گرا
۴۱	وجوه مختلف سیاست خارجی توسعه‌گرا
۴۲	ملزومات اجرایی سیاست خارجی توسعه‌گرای مداخله‌جو
۴۲	الزامات اقتصادی سیاست خارجی توسعه‌گرا
۴۳	آربخشی اهداف و سیاست‌ها

۴۷	همگرایی و واگرایی
۵۰	انواع همگرایی
۵۰	مفروضه‌های همگرایی
۵۱	نظریات همگرایی
۵۵	فصل سوم: دیپلماسی انرژی قطر
۵۵	دیپلماسی انرژی و سیاست خارجی قطر
۵۶	اهداف منطقه‌ای
۵۹	سیاست خارجی توسعه‌ای و عمل عمده
۶۱	تأثیر در مجامع انرژی
۶۲	ثبات سیاسی و اقتصادی
۶۴	منزلت بین‌المللی
۶۶	برنامه‌های انرژی قطر
۶۹	بررسی جامع وضعیت انرژی و ذخایر نفت و گاز در کشور قطر
۷۸	مصرف داخلی و پایانه‌ها
۷۹	پالایش نفت
۷۹	گاز طبیعی
۸۲	ژئوپلیتیک گاز طبیعی
۸۲	تولید و مصرف گاز
۸۶	علیم
۸۶	جمع‌بندی
۹۱	فصل چهارم: دیپلماسی انرژی قطر و تعامل با شورای همکاری خلیج فارس و عربستان
۹۱	متغیرهای مؤثر بر وزن ژئوپلیتیکی قطر
۹۱	کارایی بالا از منظر شاخص‌های مهم و حیاتی
۹۳	دیپلماسی رسانه‌های و وجهه بین‌المللی
۹۶	بحران در همگرایی شورای همکاری خلیج فارس
۹۷	دلایل شکل‌گیری و اهداف شورای همکاری خلیج فارس
۹۸	اختلافات موجود در شورای همکاری خلیج فارس
۹۹	دلایل واقعی بروز بحران
۱۰۲	نسبت درآمدی نفت و گاز در شورای همکاری خلیج فارس
۱۰۴	ناکارآمدی شورای همکاری خلیج فارس در حل بحران قطر

مقدمه

قطر با بومی‌سازی الگوی دیپلماسی انرژی مطابق با نیازها، توانسته اهداف و دورنمای توسعه اقتصادی، به دستاوردهای قابل ملاحظه‌ای در این زمینه دست یابد. بررسی تأثیر دیپلماسی انرژی در سیاست خارجی قطر نشان می‌دهد که این کشور توانسته از ابزار انرژی، در راستای اهداف سیاست خارجی خویش استفاده کنند. قطر در عرصه منطقه‌ای تلاش می‌کند تا ضمن کسب استقلال از عربستان سعودی، خود را به‌عنوان یک بازیگر مستقل نشان دهد، قطری‌ها با تلاش برای گسترش شبکه توزیع نفت و گاز خویش در منطقه سعی کرده‌اند تا حدودی به اهداف منطقه‌ای خود دست یابند. این پرسش که قطر چگونه با سیاست‌های انرژی سعی در ارتقای منافع ملی داشته و با چه راهبردهایی از دیپلماسی انرژی در عرصه سیاست خارجی خود استفاده می‌کند، محور اصلی این کتاب را شکل می‌دهد.

در این بین، اختلافات قطر و عربستان از یک‌سو و همکاری خلیج فارس نیز تأثیر گذاشته است. روندی که تهدیدی جدی برای موجودیت این شورا است. فرضیه مطالعه حاضر بر این اساس عبارت است که منبع انرژی و اقتصاد قطر باعث شده تا این کشور از رکود اقتصاد جهانی کمترین تأثیرات منفی را متحمل شود و از طریق سیاست مستقل و منحصر به خود در خاورمیانه و اتکا به منابع انرژی در ایجاد بحران در شورای همکاری خلیج فارس و به تبع آن اختلافات با عربستان و رقابت در جایگزینی با این کشور در منطقه نقش مؤثری داشته است.